

LENA PETERSSON

Detta
resulterade

ofta i

oro

och gråt

Lumenos Förlag

Detta resulterade ofta i oro och gråt

*En självbiografi om hur det kan vara
att leva med Aspergers syndrom*

(Del 2)

Lena Petersson

Lumenos
— Förlag —

Lumenos Förlag
Lisasandsgatan 3
667 30 Forshaga
www.lumenos.se

© Lena Petersson och Lumenos Förlag
Titel: Detta resulterade ofta i oro och gråt
Författare: Lena Petersson
Demoversion
ISBN: 978-91-87855-34-4

Denna bok tillägnar jag:

Alla som funderar på om de själva eller någon anhörig ska ansöka om en neuropsykiatrisk utredning eller inte. Tveka inte längre utan ansök nu! Det är lång väntetid. En diagnos är nyckeln till stödinsatserna som kan göra att det går att leva istället för att behöva kämpa för att överleva.

Alla som väntar på att få genomgå en neuropsykiatrisk utredning. Ge inte upp. Det är snart din tur.

Alla som väntar på att få stödinsatser beviljade och verkställda. Det är svinjobbigt att vänta. Jag vet! Ge inte upp! Det kommer att lösa sig förr eller senare.

Alla som väntar på att få genomgå en arbetsförmågeutredning. Styrkekram! Det blir bättre när utredningen är över!

Alla som kämpar för att bli trodda av Försäkringskassan och få den hjälp som de behöver. Ge inte upp! Ta hjälp av någon som kan sköta kommunikationen med myndigheten.

Alla som kämpar för att få stödinsatserna att fungera. Det kommer att bli bättre. Det kommer inte alltid att kännas så här jobbigt som det gör just nu.

Alla som arbetar inom vården, psykiatrin, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och LSS-verksamheten.

Alla som arbetar ideellt med att hjälpa människor som står utanför det sociala skydds nätet eller när det inte räcker till.

Mamma och pappa och alla andra anhöriga till någon som har en funktionsnedsättning inom Autismspektrumtillståndet. Det går att få ett bra liv som vuxen och få hjälp och stöd. Du behöver inte oroa dig, men det är helt okej att göra det. Samhället är trots allt inte anpassat efter personer med autism och de som arbetar med stödinsatserna har inte samma ingående kunskap om brukarna som de anhöriga har.

Den lilla flickan Lena. Ja! Du hade rätt! Du gjorde ditt bästa! Hela tiden! Du kämpade på gränsen till dina förmågor. Du försökte att passa in i samhällsmallen. Du har blivit missförstådd och har inte fått det stöd som du behövde. Slappna av. Du behöver inte kämpa längre. Ingen kommer att döma dig eller göra dig illa. Du behöver inte vara på din vakt längre. Mobbarna är borta. Det är bara minnena kvar. Ja, de gör fortfarande ont och är starka, men du behöver inte bära på dem ensam. Överlämna dem till Gud så kan du gå lite lättare sedan. Släpp fram tårarna och torka dem. Du kommer att hitta vänner och en gemenskap. Även om det kanske känns omöjligt. Kram!

Den vuxna Lena. Ditt andra delmål är nått nu. Grattis! Båda delarna av självbiografin är utgivna. Du klarade det! Bra kämpat! Nu är drömmen och livsmålet förverkligat. Du vet hur det är att vara författare. Du har fått din revansch. Du får sprida ditt vittnesbörd. Förhoppningsvis kan du hjälpa andra i samma situation också. Grattis än en gång! Lycka till i framtiden med allting som du står inför. Gud är med dig.

Innehållsförteckning

Förord	11
Danstråningen våren 2011	13
Den neuropsykiatriska utredningen	16
<i>Diagnos</i>	37
<i>Styrkor</i>	40
<i>Svårigheter</i>	41
<i>Beteende</i>	42
<i>Bedömning</i>	43
<i>DSM 4 och 5</i>	45
Fritiden under sommaren och hösten 2011	48
Socialt samspel	50
<i>Danslägret</i>	50
Hösten 2011	59
<i>Jag söker stödinsatser</i>	60
Arbetsförmedlingen	62
Motiverande, bearbetande och aktiverande insatser (arbetsrehabiliteringskurs)	64
Efter kursen	73
Vuxenhabiliteringen	76
Arbetssterapeuten	78
Samtalsgruppen	93
Sjukgymnasten	96
Socialkontoret	97
Försäkringskassan	100
Våren 2012	102
Flytten och den nya bostadsmiljön	116
<i>De exekutiva funktionerna</i>	119
<i>Boendestödet, de nya vardagsrutinerna, hjälpmedlen och ångesten</i>	119

Arbetsförmågeutredningen	128
<i>Försäkringskassan</i>	144
Att få boendestödet att fungera	146
<i>Tiden före semestern</i>	146
Under semestern	158
Efter semestern	176
Oron inför personalförändringarna	183
Tilliten ökar	205
Stressen ökar	211
Strategier	215
Ångesten	219
Separationsångesten	227
Daglig verksamhet	232
Fritiden 2012 och framåt	237
<i>Psykosocialt</i>	237
<i>Organiserat socialt samspel</i>	238
<i>Vardagsrutinerna</i>	239
<i>Psykosocialt</i>	239
<i>Positivt och negativt med en diagnos</i>	
– <i>så hade det varit utan diagnos</i>	240
Så vill jag bli bemött	243
<i>Hälsa och använda artighetsfraser</i>	243
<i>Hälsa på hos mig</i>	244
<i>När du ska kommunicera med mig</i>	246
<i>Instruktioner</i>	249
<i>Information</i>	252
<i>Interaktion</i>	254
<i>Perception</i>	255
<i>Äta ute</i>	261
<i>Hjälpa till</i>	261
<i>Hjälpa mig</i>	262
<i>Informationsbehov inte kontrollbehov</i>	263
<i>Stjärnmärkt</i>	264
<i>Inläring och utförande</i>	264
<i>Minnet</i>	265
Så har samhället påverkat mig och mitt liv	268
Mina drömmar om framtiden	282

Ansgarskyrkan	285
<i>Jag lär känna församlingen</i>	
<i>och blir en medvandrare</i>	287
<i>Daglig verksamhet i kyrkan</i>	290
<i>Överlåtelseceremonin</i>	293
<i>Självkänslan stärks och jag växer</i>	295
<i>Jag leder en andakt</i>	300
Övergången mellan semestern och hösten	305
<i>Mitt frukostmöte om hur det kan vara</i>	
<i>att leva med Aspergers syndrom</i>	306
<i>Energilöshet och återhämtning</i>	307
Efterord	313
Tack	317
Författarporträtt	319

Förord

Detta resulterade ofta i oro och gråt är den andra delen av min självbiografi som handlar om hur det kan vara att leva med Aspergers syndrom. Den första delen heter *Hon verkar vara mycket ensam* och där berättar jag om hur det kan vara att växa upp med en funktionsnedsättning utan att veta om det, hur jag tog mig igenom hela skolsystemet och ut på arbetsmarknaden. I slutet av den boken berättar jag att jag fått tips om att söka information om Aspergers syndrom och jag hade fått en remiss till NPU (Neuropsykiatriska utredningsenheten för vuxna). Efter ett inledande samtal med NPU hade jag placerats på väntelistan för en utredning om Aspergers syndrom. Medan jag väntade på att det skulle bli min tur i kön försökte jag att orka med vardagslivet, jobbet och fritiden. *Detta resulterade ofta i oro och gråt* börjar på våren 2011 när jag använder mig av dansträningen för att få energi och inte bara tänka på att jag kanske har en funktionsnedsättning och undra när det ska bli min tur att utredas. Det är berättelsen om när jag fick min diagnos och hur livet blev efter det.

Lena Petersson, Linköping 2018

Dansträningen våren 2011

Jag lyckades att byta dansgrupp på måndagen så att jag fick fortsätta att dansa street dance med inriktning mot commercial och i torsdagsgruppen fick jag dansa för min gamla danstränare som jag inte hade dansat regelbundet för sedan 2007. Det var skönt att ha två danstränare som det fungerade bra med när jag inte hade så mycket energi över till dansen. Jag kunde inte sluta att jämföra mig med danskompisarna under styrketräningen.

”Varför kan jag inte komma lika långt ner som de andra när vi står på alla fyra och böjer på tricepsmusklerna?” frågade jag.

”Det beror på att du är överrörlig. Du har svårt att få muskeln att stanna i en viss position. Du är tvungen att anstränga dig dubbelt så mycket och armbågarna vill gärna sticka iväg åt sidorna eller snett bakåt istället för rakt ned, ut eller bakåt. Du kan göra rörelserna långsammare när de andra gör dem i ett snabbare tempo”, förklarade danstränaren.

Inte nog med att kroppen som helhet var stel, fast vissa muskler var överrörliga och att ryggen värkte. Det är så att jag har svårt att kontrollera rörelserna fullt ut och det ökar anspänningen i kroppen, vilket gör att jag lätt blir stel och får värk. Samtidigt är vissa muskler och leder överrörliga, vilket i sin tur kan leda till problem med ryggen bland annat. Jag har en tendens att översträcka knäna till exempel. När stressen ökar så ökar ofta smärtan i kroppen och den blir mer

stel. Den här gången fick jag svinont i hälftöterna. Därför missade jag några dansträningar. Jag trodde att värken kanske berodde på att jag hade övat lite power yoga eller också på att jag hade gått i stövlar ovanligt länge, eftersom det var mycket snö och slask och halt. Det kändes som om någon hade stuckit in ett vasst föremål i hälften på mig så att jag inte kunde gå ordentligt. Det var fruktansvärt frustrerande att det skulle hända just under vårterminen när jag behövde träna inför dansuppvisningen.

”Du får vara med på uppvisningen trots att du har missat träningarna. Du behöver bara öva mycket hemma”, sade danstränaren.

Det var svårt att öva hemma, eftersom jag inte hade någon mobiltelefon med en bra kamera i så att jag kunde filma på dansträningarna och komma ihåg stegen bättre. Även om jag tog upp digitalkameran ur ryggsäcken hann jag inte med att filma i alla fall. Jag fick passa på att dansa och försöka att memorera stegen, vilket jag inte lyckades med.

”Jag vill inte dansa en dans som jag inte känner mig säker på”, sade jag.

”Du kan pröva att dansa den ändå”, sade danstränaren.

”Nej, jag vill inte göra det. Det känns bättre att bara dansa de danser som jag är säker på”, sade jag.

”Okej, då får du hoppa in i kulisserna och vänta tills de andra har dansat färdigt”, sade danstränaren.

Scenkläderna var besvärliga. Jag skulle ha jeans och det kunde jag ordna fram, men sedan skulle jag ha någonting svart upptill och en rutig skjorta. Det var skjortan som var besvärligast. Jag kunde inte ha någon av skjortblusarna som jag hade på jobbet för de var för tajta. Jag lånade en skjorta, men kragen fungerade inte bra tillsammans med hörselskydden och armrörelserna. Jag fick gå på stan och försöka att hitta en rutig skjorta där. Det var svårt för jag visste knappt vad som var en skjorta eller inte så det tog tid innan jag hittade en bra skjorta.

Dansuppvisningen hölls i Folkungaskolans aula. Det var en ny miljö för mig. Mellan föreställningarna höll vi till i olika klassrum.

Jag hade svårt att hitta till klassrummet som vi skulle vara i och när jag väl hade hittat rätt klassrum så låg det långt bort från aulan. Danskompisarna satt i klassrummet. De åt och drack och pratade och skrattade och så gick de ut i korridoren och övade på stegen. Jag tyckte att det var svårt att veta när vi skulle gå till aulan och vilken grupp som dansade på scenen. Det gjorde mig så stressad att jag fick jätteont i magen och i bröstet, trots att jag hade ätit och druckit ordentligt. Jag satte mig på bänken utanför aulan för att jag inte skulle missa vår entré. Jag tittade på nummerordningen som satt på väggen.

”Vilket nummer är det nu?” viskade jag.

Dansläraren pekade på rätt nummer. Mina danskompisar kom ner och ställde upp sig i korridoren. Jag lämnade bänken och jag var tacksam för att jag kunde dansa trots att det gjorde ont i kroppen. Jag talade med samtalsbehandlingsterapeuten som tidigare hade hjälpt mig att bearbeta telefonfobin och stärka min självkänsla. När jag beskrev hur ont jag hade haft på dansuppvisningen förklarade hon att jag hade haft känning av gastriten, det vill säga känning av magsår. Det gjorde mig rädd för jag visste att det inte var bra att ha magsår.

Den neuropsykiatriska utredningen

Den neuropsykiatriska utredningen började med att de ringde från NPU (Neuropsykiatriska utredningsenheten för vuxna) och frågade om det var okej att de skickade enkäter till mina föräldrar och Självskattningsformulär 1–5 till mig och om det var okej att mamma fick komma in till NPU på en anhörigintervju om min barndom. Jag godkände alltihop. Anhörigintervjun var under den veckan som jag var på DanceCamp med Dance in the City, vilket var positivt, eftersom jag då hade fullt upp med att koncentrera mig på dansstegen och inte kunde oroa mig så mycket för utredningen. Jag var tvungen att fylla i självskattningsformulären. Det var ansträngande. Frågorna kunde vara utformade ungefär så här: ”Reagerar överdrivet på små motgångar?” med svarsalternativen: ”Aldrig, Ibland, Ofta”.

Vad är små motgångar? Är det när jag spiller ut mjölk över bordet och har svårt att torka upp den? Är det när dragkedjan i blixtlåset fastnar och jag inte kan dra den varken upp eller ner? Är det när jag inte vinner i ett parti sällskapspel? Hur är det med att misslyckas på ett prov eller att bli underkänd på ett uppsatsseminarium eller att inte bli antagen till utbildningen eller att inte få det där jobbet som man har sökt? Är det små misslyckanden? Det är sådana saker som kan göra mig arg, frustrerad, ledsen och upprörd.

Men innebär det att jag reagerar överdrivet? Om det kommer en geting och jag blir rädd så reagerar jag överdrivet, eftersom jag har fobi för getingar, men det är inte någon liten motgång så det kan jag inte jämföra med för att försöka avgöra om jag reagerar överdrivet på små motgångar. Vänta nu. När jag blir väldigt glad för små saker kan mina syskon tycka att jag är överdrivet glad och mobbarna tyckte att jag överdrev när jag tyckte att det gjorde ont när de rörde vid min arm. Då kan det förmodligen vara så att jag reagerar överdrivet på små motgångar också, fast jag har svårt att avgöra om de är små och hur andra brukar reagera på dem. Jag får utgå ifrån att jag gör det så svaret är ”Ja”, fast det svarsalternativet finns inte. Det går inte att svara ”Aldrig” för då skulle jag ljuga. Ska jag svara ”Ibland” eller ”Ofta”? Om frågan hade handlat om ifall jag var morgontrött så hade jag svarat ”Ofta” för det är väldigt sällan som jag är morgonpig och om frågan hade handlat om ifall jag var morgonpig så hade jag kunnat svara ”Ibland”. Jag blir oftast ledsen när jag får underkänt på prov och uppsattsseminarier så jag får väl svara ”Ofta”, tänkte jag.

Jag kände mig alldeles tung och vimsig i huvudet efter att jag hade fyllt i pappren. Jag var rädd för att jag skulle ha svarat fel eller ha missuppfattat någonting så att det kunde påverka resultatet i fel riktning. Dessutom var det väldigt många frågor som jag inte kunde hålla med om och då trodde jag att jag nog framstod som om jag inte hade Aspergers syndrom.

Veckan före midsommar var det min tur att komma till NPU. Jag träffade en arbetsterapeut. Veckan efter midsommar fick jag komma dit igen. Då träffade jag en läkare och en psykolog. Utredningen skulle göras i en ny lokal som låg i närheten av Resecentrum. Jag ville ha stöd under utredningen så min syster följde med mig när jag träffade arbetsterapeuten och läkaren. Arbetsterapeuten tog emot oss på sitt kontor på onsdagen före midsommarafton. Vi pratade mellan klockan halv nio och klockan halv elva.

”Jag har tyvärr inte hunnit att läsa igenom hela din bilaga till remissen så därför kan det hända att jag frågar om sådant som du har tagit upp i bilagan. Jag hoppas att det är okej för dig. Hur tycker du

att det fungerar för dig i vardagen, Lena?” frågade hon.

”Bra, men jag har svårt med vissa saker som att städa och laga mat och hålla ordning och min tidsuppfattning är inte så bra och inte min finmotorik heller”, svarade jag eftertänksamt.

”Det kan vara lite svårt med hygienien ibland”, påminde min syster.

”Jo, men nu badar jag oftare än vad jag har gjort i alla fall”, invände jag.

”Vad är det som du tycker är jobbigt med hygienien?” frågade arbetsterapeuten.

”Det är svårt att klippa naglarna. Det gör ont ibland när jag gör det. Det kan göra ont att borsta håret och klippa håret också. Schampot kan göra ont i ögonen och det är obehagligt att duscha”, svarade jag.

”Duschstrålarna gör ont”, förtydligade min syster.

”Ja”, instämde jag.

”Det finns duschmunstycken som ger mjukare strålar om det kan underlätta för dig. Vet du hur mycket schampo som är lagom att använda?” frågade arbetsterapeuten.

”Nej. Jag tar nog för mycket eller för lite”, svarade jag.

”Du kan hålla i schampot i tvålpumpflaskor så kommer det alltid lika mycket varje gång som du trycker och då kan du trycka två gånger om du tycker att det inte räcker med en gång”, berättade arbetsterapeuten.

Jag nickade för det hade jag läst om i *Hjälpmiddelsboken*.

”Vad är det som är svårt med att städa tycker du?” frågade hon.

”Jag vet inte när det är rent och ibland ser jag inte att det behövs städas och när jag väl städar så får jag ont i kroppen och blir fort trött”, förklarade jag.

”Det kan vara bra att göra upp ett städschema så att du städar lite under flera dagar i veckan istället för att du försöker att städa allting på en gång”, föreslog hon.

Det tyckte jag lät som en god idé.

”Vad är det som är svårt med att laga mat?” frågade hon.

”Jag är rädd för att bränna mig och för att göra mig illa. Jag har

svårt att skära och skala och knåda och kavla och jag tycker inte om att bli kladdig och det är otäckt när det fräser och skvätter och bubblar. Jag har svårt för att läsa recepten och förstå hur de menar att jag ska göra. Dessutom får jag ont i fötterna och blir trött när jag står upp så länge och så är det stressigt. Det finns en massa hjälpmedel som jag skulle ha nytta av, men det blir väldigt dyrt om jag ska köpa allihop”, svarade jag.

”Det finns kokböcker med enklare recept. Du kanske kan pröva någon av dem?” föreslog hon.

Jag höll med om att det vore en god idé.

”Hur tycker du att det har fungerat i skolan, Lena?” frågade hon.

”Är det lekis, lågstadiet, mellanstadiet, högstadiet, gymnasiet eller högskolan som du menar?” frågade jag.

”Minns du någonting om hur det var i förskolan?” frågade hon.

”Ja, vissa händelser kommer jag ihåg väldigt väl. Det var roligt, men det var jobbigt också. Jag var tvungen att åka skolskjuts och det var jättejobbigt”, svarade jag.

”Det förstår jag att du tyckte att det var. Transportsträckor och att åka kollektivt är sådant som kan vara väldigt svårt att hantera när man har autism. Klarade du av att gå till skolan i alla fall? Eller stannade du hemma?” frågade hon.

”Jag klarade av det”, svarade jag.

”Nu måste jag få fylla i lite här. Ibland grät du och hade en sådan ångest att du vägrade att åka med skolbussen för att dina klasskamrater hade sagt någonting till dig och då orkade inte mamma tvinga dig att åka med skolbussen utan hon ringde och sjukanmälde dig och så fick du stanna hemma tills du vågade att åka med skolbussen igen. Det var ingen på skolan som reagerade på det, eftersom du brukade vara sjuk med jämna mellanrum”, förklarade min syster.

Det kom jag inte alls ihåg. Troligtvis hade jag förträngt hur mödosamt det var, eftersom känslorna var svåra att hantera för mig. Det hade inte varit kul att åka skolbuss senare heller, men det hade inte blivit lika krävande igen så jag hade totalt glömt bort den ångestfyllda situationen.

”Om vi går vidare till de andra skolstadierna. Har det varit lika

jobbigt hela tiden?” frågade arbetsterapeuten.

Jag förklarade att varje nytt skolstadium betydde en ny skola med allting som det innebar.

”Mobbningen började redan i förskolan. Det var lite lättare att stå ut med den under lågstadiet för då vågade jag att be lärarna om hjälp, men sedan vågade jag inte göra det under mellanstadiet då mobbningen ökade och högstadiet var värst. Det blev mycket bättre på gymnasiet. Då försvann mobbningen. Sedan har det bara gått bättre och bättre”, sade jag.

”Det är tyvärr väldigt vanligt att man blir mobbad när man har autism och det är beklagligt med tanke på att det ofta är svårt nog ändå att hantera skolsituationen. Hur upplevde du att det fungerade för dig på lektionerna? Fick du det stöd som du tyckte att du behövde?” frågade hon.

”I förskolan fick jag inget stöd alls vad jag kan minnas, men i lågstadiet så fick jag en sån där gummitriangel att sätta på pennan och extragymnastik. Extragymnastiken drog de in i sexan tror jag för att det inte fanns resurser längre. Under mellanstadiet frågade de om jag ville ha hjälp med att läsa läxorna, men det tyckte inte jag att jag behövde ha någon hjälp med för jag tyckte att jag gjorde mitt bästa med läxorna så jag förstod inte varför de tyckte att jag kanske borde behöva ha hjälp med det och då fick jag spela sällskapsspel och lösa gåtor för att öva upp min associationsförmåga istället tills det var någon annan skolkamrat som behövde stödet bättre än vad jag gjorde. Under högstadiet fick jag gå i basmatte när det fanns resurser till det och på gymnasiet fick jag läsa långsam studietakt i matte, men det var flera som fick basmatte och långsam studietakt i det så det räknas kanske inte som stöd på det viset. Under lågstadiet upplevde jag inte att jag hade så mycket behov av stöd. Jag klarade av det som jag skulle göra och när jag behövde hjälp med någonting så fick jag det. Det var under mellanstadiet som jag började att märka att jag behövde mer hjälp än vad de andra behövde på lektionerna, men jag tyckte att jag gjorde mitt bästa med uppgifterna. Det tyckte inte min klassföreståndare för i sexan sade hon på kvartsamtalet att jag inte kunde följa en muntlig eller skriftlig instruktion och att det

lyste igenom i alla ämnen. Jag kände på mig att hon hade fel, men jag kunde ju inte säga emot henne för hon var lärare”.

Jag grät när jag tänkte på hur jobbigt det hade känts i skolan när fröken hade gett mig det beskedet.

”Det är varnligt att man blir ledsen när man går igenom minnena igen under utredningen”, tröstade hon.

”Det gick bättre på högstadiet även om jag fick kämpa mer än vad de andra kanske gjorde. Det kändes som om lärarna förstod mig bättre där. För det mesta i alla fall. De tyckte att jag var duktig på att ta ansvar för mina studier och att jag var ambitiös, men jag hade hela tiden rädslan för att misslyckas med att följa instruktionerna hängande över mig. Det kändes som att jag bekräftade den profetian varje gång som jag gjorde fel eller när jag glömde bort tiden och inte hann att göra klart alla frågorna på provet och då blev jag ledsen och kände mig misslyckad. Det var då som jag började att oroa mig för att jag inte skulle komma in på någon utbildning och jag visste inte vilket yrke som passade mig eftersom det inte fanns något yrke som jag var intresserad av förutom författare och mina fobier märktes allt tydligare. Jag minns inte om jag glömde bort tiden på något prov under gymnasiet, men då kontrollerade jag klockan väldigt ofta för att inte göra det. Jag visste inte att jag hade rätt att få stöd, men jag hade behövt det för det var svårt att veta vad som var viktigt att komma ihåg till proven och ibland förstod jag inte det som jag läste. På folkhögskolan upplevde jag inga problem med själva studierna utan det var bara det sociala samspelet som var svårt. På universitetet och högskolan hade jag verkligen behövt få hjälp, men jag visste inte att jag hade det svårare än vad de andra hade det och när jag bad om hjälp på universitetet fick jag det oftast, men på högskolan vågade de inte att hjälpa oss, eftersom de var rädda för att göra uppgifterna åt oss. Det var knappt att jag klarade av högskoleutbildningen på grund av det. Jag blev jättestressad och fick knutor i ryggen.”

”Men du klarade av att fullfölja utbildningen och få din examen ändå trots dina svårigheter? frågade hon.

”Ja, men det var jättejobbigt”, svarade jag.

”Jag tycker att du har lyckats väldigt bra utifrån dina förutsättningar. Det är inte alla med autism som klarar av att studera på högskolan. Hur har det fungerat på arbetsplatsen?” frågade hon.

”Bra, men det har varit svårt och stressigt. Jag har haft svårt att bli färdig med arbetet i tid och orka med det sociala samspelet på fikarasterna. Det är svårt att kommunicera med de andra och veta när de skämtar eller när de är allvarliga. Jag har fått ont i huvudet redan före lunchen ibland och jag kan inte sluta att tänka på jobbet när jag kommer hem utan jag drömmer om det på nätterna. Det är svårt att komma ihåg att ta raster och att gå hem för dagen även om jag inte har hunnit färdigt med det som jag har hållit på med och hur mycket jag än arbetar så tar arbetet aldrig slut. Det är jobbigt. Jag vill se ett tydligt slut på uppgiften och börja med någonting nytt.”

”Är du arbetsökande nu?” frågade hon.

”Ja. Det finns inte så gott om lediga bibliotekariejobb och de som finns kräver att man har kunskaper om deras dataprogram som man bara kan få om man har jobbat på bibliotek tidigare”.

”Har du funderat på att söka sjukersättning?” frågade hon.

”Nej...”, svarade jag och tittade frågande på min syster.

”Vi har inte kommit så långt än. Vi tänkte att vi tar en sak i taget och koncentrerar oss på den här utredningen nu så att vi förhoppningsvis kan få bättre hjälp från Arbetsförmedlingen sen”, förklarade min syster.

”Vad gör du på fritiden?” frågade arbetsterapeuten.

”Jag skriver och dansar och gör mina ryggövningar och simmar och cyklar och går på kulturaktiviteter”, svarade jag.

”Det låter som om du har många intressen”, svarade hon.

”Skriva, läsa, dansa, historia, musik och kultur och så är jag med i olika föreningar”, svarade jag.

”Jag tycker att du verkar ha en väldigt meningsfull fritid och det är mycket viktigt för att du ska kunna utvecklas och må bra”, svarade hon.

”Bara jag får fortsätta att skriva så mår jag bra”, svarade jag.

”Du måste försöka att förstå att skrivandet är någonting som kommer i andra hand och att arbetet kommer i första hand”,

påminde min syster.

”Ja, det vet jag, men just nu har jag inget jobb och då kan väl skrivandet få komma i första hand så länge. Jag söker alltid jobb innan jag börjar att skriva om dagarna”, försvarade jag mig.

”Det är bra att du vet vad du vill och har ett mål med ditt liv och att du vet vad du är bra på och vad du mår bra av. Det är inte alla som har så god självinsikt som du har. Det kommer att underlätta för dig när du får veta vad vi har kommit fram till sen. Jag tror inte att det blir någon större överraskning för dig. Jag tycker att du har många starka sidor och att du kan använda dem väl”, sade arbets-terapeuten.

Läkaren träffade mig under en timmes tid på måndagen efter midsommarafton. Vi var både på kontoret och i undersökningsrummet. Vi började inne på hans kontor.

”Jag har inte hunnit att läsa igenom allting som du har skrivit, men det är väldigt bra beskrivet och inte så mycket att diskutera. Hur står det till med din hälsa?” frågade han.

”Bra, men det kunde vara bättre. Jag har ont i ryggen och i de falska ischiasmuskelnerna och ibland får jag ont i armen om jag sitter för mycket framför datorn”, svarade jag.

”Har du haft någon kontakt med sjukvården tidigare?”

”Jag har nog haft ovanligt lite kontakt med sjukvården innan jag började att få ont och innan jag fick misstanken om funktionsnedsättningen för jag är sjukvårdsrädd. Jag har haft mycket kontakt med Folk tandvården däremot för jag har gjort en tandreglering och en käkbenstransplantation. Sedan har jag gått hos en privat psykolog för min getingfobi och min eldfobi och hos samtalsterapeuten när det har varit jobbigt med studierna och så”, förklarade jag.

”Kan jag få uppgifterna till psykologen och samtalsterapeuten?” frågade han.

Jag gav honom uppgifterna och jag gav mitt samtycke till att han fick kontakta dem och ställa frågor om det behövdes.

”Kan du beskriva din rädsla och dina fobier? Vad är det som du är rädd för? Hur reagerar du när du blir rädd?” frågade han.

”Jag har getingfobi, eldfobi, tandvårdsrädsla och sjukvårdsräds-

la. Jag kan inte slappna av om det kommer getingar, eftersom jag är rädd för att de ska sticka mig och jag kan inte försvara mig mot dem, eftersom jag inte törs slå på dem av rädsla för att bli stucken, så jag försöker att undvika dem eller fly ifrån dem. Rädslan gör att jag kan slå och vifta och skrika och gny om de kommer för nära. Eldfobin gör att jag inte kan tända en tändsticka eller njuta av levande ljus, eftersom jag hela tiden är rädd för att det ska bli en eldsvåda. Jag kan ha svårt för att släcka ljusen också, eftersom jag inte orkar blåsa tillräckligt hårt eller så blåser jag för hårt och värmeljuset far iväg istället och kan orsaka eldsvåda. Tandvårdsrädslan och sjukvårdsrädslan gör att jag blir orolig och ledsen om jag blir kallad till tandläkaren eller vårdcentralen. Jag är rädd för att det ska vara någonting obehagligt eller någonting som gör ont därför blir jag orolig och börjar att gråta. Jag är rädd för att få stötat och bränna mig och skära mig och göra mig illa överhuvudtaget”, förklarade jag.

”Är du orolig för att träffa mig också?” frågade han.

”Lite”, svarade jag.

”Men du flyr inte iväg från mig i alla fall?” frågade han.

”Nej”, svarade jag.

”Men om du sa att du skulle ta blodprov på henne eller ge henne en spruta så kanske hon skulle springa iväg”, förtydligade min syster.

”Skulle du göra det?” frågade han mig.

”Ja, kanske. Du ska väl inte ta blodprov på mig?” frågade jag.

”Nej. Det ska jag inte göra”, lovade han.

Jag pustade ut av lättnad.

”Upplever du att något av dina sinnen fungerar annorlunda?” frågade han.

”Ja. De är överkänsliga allihop”, svarade jag.

”Har du några strategier för att hantera det?” frågade han.

”Solglasögon och hörselskydd”, svarade jag.

”Du kommer nog inte bli särskilt förvånad när du får reda på resultatet av utredningen för du verkar känna dig själv ganska bra. Nu ska vi gå till undersökningsrummet”, sade han.

Jag blev lite nervös när vi gick in i det iskalla undersökningsrum-

met. Han mätte mig och kom fram till att jag var hundrasextiofyra centimeter lång och när han vägde mig vägde jag sextiotvå, komma tre kilo. Sedan fick jag gå på tårna, på hälarne och på utsidan av fötterna tror jag att det var. Han lyssnade på hjärtat och på lungorna och det lät bra. Sedan pumpade han upp blodtrycksmanschetten så att jag trodde att armen skulle gå av, men jag lyckades tydligen att slappna av ändå för blodtrycket var bra och pulsen också. Därefter skulle jag hålla upp armarna och sträcka fram dem och stå stilla och se om han rörde händerna i periferin och sådant. Det gick fint alltihop. Även om jag var rädd för att jag skulle vingla när jag blundade.

”Har du något trauma?” frågade han.

”Nej”, svarade jag.

Jag funderade ett ögonblick.

”Jag kanske har trauman från skoltiden, eftersom den har varit så jobbig”, svarade jag.

”Tänker du på det ofta och mår dåligt av det mest hela tiden?” frågade han.

”Nej. Det gör jag inte”, svarade jag.

”Då räknas det inte som något trauma som behöver bearbetas”, förklarade han.

Min syster följde med mig till väntrummet på torsdagen i samma vecka. Klockan närmade sig tretton. Psykologen kom och ropade upp mig.

”Det är bra att du är med som stöd och följer med Lena hit till väntrummet, men under själva testerna så måste vi vara ensamma för att du inte ska påverka hennes resultat”, förklarade psykologen.

”Då kan jag gå en sväng på stan under tiden. Hur dags är ni klara ungefär?” frågade min syster.

”Vi har tid till klockan sexton och den tiden brukar gå åt”, svarade psykologen.

”Då kommer jag hit till klockan sexton och blir ni klara tidigare så kan du sms:a till mig”, sade min syster till mig.

Jag nickade och följde med psykologen genom korridoren. Vi gick in i ett rum med ett bord och stolar. Kanske fanns det en whiteboardtavla där också.

”Nu ska vi göra olika WAIS-tester. ¹ Vet du någonting om vad det är för någonting?” frågade hon.

”Ja, det är väl intelligenstester?” frågade jag.

”Ja. WAIS-skalan mäter intelligensen eller den kognitiva förmågan som vi brukar säga. Den visar hur minnet, perceptionen, beslutfattandet och problemlösningsförmågan fungerar. Det finns femton tester, men du behöver bara göra tio stycken av dem. Du får säga till om du vill ta en paus mellan testerna och om du behöver gå ut en stund och sträcka på dig eller gå på toaletten”, sade hon.

Hon gjorde i ordning sitt tidtagarur eller vad det nu var för någonting och jag drack ur min vattenflaska.

”Vi ska börja med Blockmönster. Är du beredd på att få instruktionerna för testet?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

Hon lade fram några klossar och en pärm framför mig.

”I pärmen finns det färdiga bilder på olika mönster. När jag säger till så öppnar du pärmen och tittar på den första bilden så att du ser hur det färdiga mönstret ska se ut och så vänder du på klossarna och lägger dem i samma mönster som mönstret på bilden och du ska göra det så snabbt som möjligt. När du är färdig med mönstret säger du ’Klar’ och då stoppar jag tidtagningen. Förstår du hur uppgiften går till?”

”Ja”, svarade jag.

”Du kan vända på klossarna en stund och se hur de ser ut innan vi börjar”, sade hon.

Jag vände på klossarna som hade tre olika sidor. Den första sidan hade röda mönster. Den andra sidan hade vita mönster och den tredje sidan hade rödvita mönster.

Det påminner om pusslet med olika fågelmotiv som jag brukade lägga när jag var liten. Det som bestod av tärningar med olika motiv på varje sida och genom att para ihop rätt sidor så fick man fram olika

---

1 WAIS-testerna är sekretessbelagda så därför får författaren inte återge dem i detalj. Författaren måste formulera om dem lite och hitta på frågor och svar. Annars kan testerna inte användas i utredningar längre.

fåglar i olika miljöer. Jag kan förmodligen använda samma strategi till de här klossarna som jag använde till fågelpusslet, tänkte jag.

”Jag kommer inte att tala om ifall du gör rätt eller fel när du håller på med testet. Är du redo att börja testet?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

”Då kan du öppna pärmen”, sade hon.

Jag öppnade pärmen och jag tittade på bilden av mönstret. Sedan vände jag på mina klossar och lade dem likadant som på bilden och så tittade jag på klossarna och på bilden.

Ser det rätt ut? Har jag lagt dem likadant? Jo, det har jag nog gjort. Det vore förargligt om jag hade slarvat och missat någonting bara för att jag har skyndat mig på, tänkte jag.

Jag jämförde mina klossar med bilden en gång till.

Jo, det måste vara rätt. Jag hoppas det i alla fall, tänkte jag.

”Klar”, sade jag.

Hon stoppade tidtagningen och skrev i sitt anteckningsblock och jag drack lite vatten.

Det var lättare med fågelpusslet för det gick inte på tid, tänkte jag.

Hon lade fram flera klossar åt mig.

”Kom ihåg att du ska säga ’Klar’ så fort som du känner att du är färdig. Är du redo att fortsätta testet?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

”Då kan du vända på bladet”, sade hon.

Jag granskade det nya mönstret och jag fann att det var mer komplicerat än vad det gamla mönstret hade varit. Det betydde att jag inte kunde använda den strategin som jag nyss hade använt utan jag var tvungen att komma på en ny strategi. Jag vände på klossarna och prövade mig fram och dubbelkollade och trippelkollade mitt mönster mot det färdiga mönstret.

”Klar”, sade jag.

Jag drack vatten och väntade på att hon skulle lägga fram nya klossar åt mig, men istället sökte hon ögonkontakt med mig och hade pennan redo vid anteckningsblocket.

”Jag vill gärna prata lite med dig mellan övningarna under testet. Känns det okej för dig att vi gör så?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

Bara jag får göra färdigt testet någon gång, tänkte jag.

”Är det viktigt för dig att vara noggrann och försöka att göra saker på rätt sätt?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

Det är väl klart att jag vill göra mitt bästa och att det ska bli rätt när du ska bedöma mig. Fast du menar väl i andra situationer också och jo, det är väldigt viktigt för mig att vara noggrann och försöka att göra saker på rätt sätt då också även om ingen bedömer mig, tänkte jag.

”Har det att göra med att andra kan bedöma dig efter resultatet?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

”Jag förstår att du måste ha haft det väldigt jobbigt i skolan, Lena och då menar jag inte bara med mobbning och sådant utan överhuvudtaget”, sade hon.

”Ja. Det har varit fruktansvärt ansträngande ibland”, sade jag.

Jag blev ledsen och grät när jag tänkte på hur krävande det hade varit.

Nej, inte nu igen. Jag har inte tid med att gråta nu. Jag måste bli färdig någon gång, tänkte jag.

Jag torkade tårarna och samlade mig.

”Kan vi inte gå vidare istället?” frågade jag irriterat.

”Jo. Det kan vi göra. Vänd på bladet när du känner dig redo”, svarade hon.

Jag vände på bladet och studerade mönstret. Sedan vände jag på klossarna och jag försökte att lista ut vilken strategi som jag skulle använda den här gången, men det var svårare att komma på hur jag skulle göra. Jag kunde inte koncentrera mig lika bra. Till slut lyckades jag att få till mönstret i alla fall.

”Klar”, suckade jag.

”Jag märkte att ditt resultat påverkades av att du var ledsen så jag förstår att du tycker att det är mödosamt att småprata. Vill du gå vidare med övningarna istället för att prata?” frågade hon.

”Ja tack”, svarade jag.

Jag vände på bladet och stirrade på det nya mönstret och så

vände jag på klossarna.

”Om jag lägger er så och er så där och ni får ligga där borta”, sade jag.

Jag tittade på mönstret i pärmen och så skakade jag på huvudet.

”Nej. Det ser inte rätt ut i alla fall. Jag får börja om från början igen”, sade jag.

Efter att ha försökt två gånger till och det fortfarande inte såg rätt ut tog jag en kloss i taget och vände den som bilden visade och så lade jag klossen ovanpå den motsvarande klossen på bilden tills mina klossar täckte det färdiga mönstret.

”Klar”, svarade jag lättad.

Hon gav mig flera klossar.

”Vänd på bladet när du är redo att fortsätta”, sade hon.

Jag flyttade bort de gamla klossarna från pärmen och jag vände på bladet och betraktade det nya mönstret.

”Lade jag inte ett mönster som såg ungefär ut som det där för en stund sen? Hur gjorde jag då nu igen? Hm. Få se nu. Om jag vänder på de där till att börja med”, sade jag.

Jag plockade och vände och jämförde och efter en lång stund fick jag ihop mönstret.

”Jag vill bara påminna dig om att svårighetsgraden ökar hela tiden”, sade hon.

”Jo tack. Jag har märkt det”, svarade jag.

”Du får avbryta en övning om du märker att den är alldeles för svår för dig”, sade hon.

”Tack. Jag ska försöka att komma ihåg det”, svarade jag.

Det följande mönstret liknade inget av de tidigare mönstren och jag vände och vred på klossarna och började om flera gånger innan jag till slut fick ihop någonting som jag tyckte påminde lite om det ursprungliga mönstret.

Det får duga. Man kan inte ha alla rätt varje gång, tänkte jag uppgivet.

”Klar”, sade jag.

”Nu har du bara ett mönster kvar och det är det svåraste mönstret. Det är inte många som klarar av det så det är helt okej om du

inte klarar av att lösa det”, sade hon.

”Jag ska försöka i alla fall”, sade jag.

Tänk om jag är en av dem som klarar av att lösa det! tänkte jag hoppfullt.

Jag tittade på det färdiga mönstret och pusslade med mina klossar. Jag granskade resultatet och provade att lägga klossarna på ett nytt sätt. Till slut hade jag flyttat runt klossarna på så många olika sätt att jag inte mindes vilka strategier som jag hade prövat.

”Vi måste nog avbryta testet snart, Lena”, sade hon.

”Jag kommer nog snart på hur jag ska göra”, mumlade jag frustrerat.

Desperat flyttade jag omkring klossarna och försökte att hitta rätt kombination.

”Den där övningen är väldigt svår, Lena. Det är få som klarar av att lösa den”, sade hon.

”Jo, men jag vill försöka”, svarade jag.

”Du har väldigt svårt att ge upp och sluta att försöka lösa en uppgift även om du märker att den är för avancerad för dig, Lena. Är det för att du är rädd för att andra ska bedöma dig efter hur du presterar och tycka sämre om dig ifall du misslyckas?” frågade hon.

Jag nickade och kände hur jag blev gråtfärdig igen.

”Har du varit med om att någon har dömt dig eller missbedömt dig efter hur du har presterat eller misslyckats?” frågade hon.

”Det känns som om hela min skolgång har varit på det sättet. Grundskolekamraterna har dömt mig och lärarna har haft det som sitt jobb att göra det med sina betygsskalor och prov”, svarade jag.

”Tiden är ute nu, Lena”, sade hon.

Jag försökte att lägga klossarna på bilden för jag ville se hur mönstret skulle vara.

”Den där strategin är inte tillåten, men jag har inte brytt mig om att säga det till dig förut, eftersom du alltid har tillämpat strategin när tiden har varit ute för länge sedan. Jag har sett när du har lagt färdigt mönstret rätt ibland och jag har velat tala om för dig att det är rätt och att du inte behöver kontrollera det en gång till, men jag har inte fått säga någonting och så har du inte hunnit färdigt

inom tidsintervallet i alla fall bara för att du ville kontrollera en sista gång. Din vana att prata högt för dig själv när du resonerar dig fram under testerna är också en strategi. Du använder dig av den för att försöka lösa problem när du inte har någon att rådfråga och att diskutera med. Det är en väldigt bra strategi, eftersom jag kan följa dina tankar och förstå hur du resonerar. Har du använt dig av den strategin förut?” frågade hon.

”Jag har alltid pratat för mig själv. Jag gjorde det mycket i skolan och på arbetet när jag inte visste hur jag skulle göra. Det var skönt att få veta att det är en strategi för det är någonting positivt. De som inte tycker om att jag talar för mig själv brukar poängtera att det är någonting negativt som bara äldre personer och galningar ägnar sig åt. Nu har jag fått ett positivt argument till varför jag ska fortsätta att prata högt för mig själv när det behövs”, svarade jag.

Jag drack vatten och slappnade av.

”Är du trött?” frågade hon.

”Lite”, svarade jag.

”Orkar du fortsätta med nästa test?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

”Det kallas för Sifferrepetitioner”, förklarade hon.

”Är det mattetal?” frågade jag nervöst.

”Nej, det är ett minnestest. Jag ska säga en rad med siffror och så ska du repetera det som jag har sagt. Du får säga till om du vill att jag ska upprepa siffrorna igen. Förstår du hur testet går till?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

Hur ska det här gå? Jag som har svårt att komma ihåg siffrorna när jag ska slå ett telefonnummer, tänkte jag.

”13579”, sade hon.

”13579”, svarade jag.

”246810”, sade hon.

”246810”, svarade jag.

”5431556788”, sade hon.

”54 31 55 67 88”, svarade jag.

”Jag vill att du ska betona siffrorna på precis samma sätt som jag

gör, Lena. Nu betonar du dem olika och du delar upp dem i olika grupper med mellanrum emellan. Är det en strategi som du brukar använda dig av för att komma ihåg siffrorna?” frågade hon.

”Jag vet inte. Det kanske det är”, svarade jag.

”Kan du försöka att betona siffrorna som jag gör och rabbla upp dem i en följd?” frågade hon.

”Jag kan försöka”, svarade jag.

”Kom ihåg att du får be mig att upprepa dem”, sade hon.

”Ja”, svarade jag.

”558899667”, sade hon.

”Kan du ta det en gång till?” frågade jag.

”558899667”, upprepade hon.

”558899667”, svarade jag.

”1134488559944”, sade hon.

”1134488.”

Jag gjorde en paus.

”559944”, svarade jag.

”Nu ska du upprepa siffrorna baklänges”, sade hon.

”Hjälp”, suckade jag.

”12345”, sade hon.

”54321”, svarade jag.

”56789”, sade hon.

”98765”, svarade jag.

”137799”, sade hon.

”997731”, svarade jag.

”54879153”, sade hon.

”35197845”, svarade jag.

”1256394193”, sade hon.

”3914936521”, svarade jag.

Hur kan det vara lättare att komma ihåg siffrorna baklänges? Inte konstigt att jag har svårt att komma ihåg dansstegen och telefonnumren. Fast det är inte säkert att det hänger ihop med samma förmåga som sifferrepetitionerna gör, tänkte jag.

Jag gick ut i korridoren och sträckte på mig och gick på toaletten och kände mig lite piggare när jag återvände in i salen.

”Är du redo för testet Information?” frågade hon.

”Ja. Det borde vara mitt område”, svarade jag lättad.

Stressen och nervositeten gjorde att jag fick svårt att komma ihåg svaren, fast jag visste att de fanns någonstans i minnet. När hon frågade efter ett ursprungsland så svarade jag en stad som låg i landet som jag tänkte på.

”Jag är bra på att söka information, men jag är inte bra på frågesporter och allmänbildning”, förklarade jag.

Jag kände igen boktitlarna som hon talade om, men jag kunde för mitt liv inte minnas vem som hade skrivit dem så jag fick chansa på någon författare även om jag visste att det var fel författare, eftersom vi hade läst om böckerna och författarna på litteraturvetenskapen. Hon frågade vad vissa saker bestod av. Jag visste att det borde jag veta, men jag var inte säker så jag gissade. Hon frågade om betydelsefulla personer som hade påverkat samhället som de levde i. Jag kände igen namnen på personerna och jag visste vad de hade gjort, men jag hade ingen aning om hur jag skulle redovisa mina kunskaper och om jag kom ihåg rätt och talade om det som hon ville veta. Hon frågade om historiska personer och jag som var historieintresserad borde kunna ge henne de uppgifter som hon ville ha, men jag visste inte om de detaljer som jag kände till om de historiska personerna var just de saker som hon efterfrågade. Jag drack vatten och kände mig frustrerad för att jag inte kunde komma ihåg svaren på frågorna som jag borde ha kunnat svara på, eftersom informationen fanns någonstans i minnet. Den vägrade att komma fram just nu.

”Är du redo för nästa test som heter Aritmetik?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

”Hur mycket är två plus fem?” frågade hon.

”Sju”, svarade jag.

”Hur mycket är tolv plus tolv?” frågade hon.

”Får jag använda penna och papper för att räkna ut talen?”
frågade jag.

”Nej”, svarade hon.

”Då kommer det att bli ett sämre resultat för jag har alltid haft

svårare för huvudräkning. Tolv plus tolv sade du?” sade jag.

”Ja. Tolv plus tolv”, upprepade hon.

Jag stirrade på mitt tomma anteckningsblock medan jag ställde upp tolv och tolv under varandra i huvudet.

Två plus två är fyra och ett plus ett är två. Tjugofyra, tänkte jag.

”Tjugofyra”, svarade jag.

”Två män gräver ett dike. Den ena mannen börjar från höger. Han gräver två meter i timmen. Den andra mannen börjar från vänster. Han gräver tre meter i timmen. Var någonstans kommer de att mötas?” frågade hon.

”Ingen aning. Jag har försökt att lösa sådana där uppgifter förut och jag förstod aldrig hur det fungerade trots att jag kollade i facit efteråt”, invände jag.

”Vet du varför du har svårt att lösa dem?” frågade hon.

”Nej. Det fungerar helt enkelt inte. Det är ingen idé att jag fortsätter med de här frågorna”, sade jag.

”Då ska du få en praktisk uppgift istället”, sade hon.

”Ja tack”, svarade jag.

Hon lade en pärm framför mig.

”Här i finns det bilder som inte är helt kompletta. Det ser ut lite som ett pussel. Du ska försöka att lista ut vilka delar som hör ihop och tala om det för mig”, förklarade hon.

Jag öppnade pärmen och tittade förbryllat på den första bilden och de olika delarna som syntes bredvid den.

”Jag ser inte ens vad det ska föreställa för någonting så det blir lite svårt att lägga det här pusslet. Får du tala om vad det föreställer för någonting?” frågade jag.

”Tyvärr inte”, svarade hon.

”Det ante mig. Den där grejen påminner om en pil för tillåten högersväng. Den kanske hör ihop med bilden”, föreslog jag.

”Om du är nöjd med ditt svar så kan du vända blad”, sade hon.

Jag vände på blad efter blad och betraktade de nya bilderna och delarna och jag blev inte så värst mycket klokare för det.

”Nu har du gjort fem stycken tester och vi har fem stycken tester kvar att göra, men jag tror att det blir för stressigt om vi ska försöka

att hinna med dem idag”, sade hon.

”Ja, jag tyckte väl att det lät lite tajt med att hinna med tio tester på bara en dag”, svarade jag.

”Har du någonting annat för dig imorgon när det är fredag?” frågade hon.

”Nej. Jag hade bara tänkt att ta det lugnt och vila, eftersom jag gissade att jag skulle vara väldigt trött”, svarade jag.

”Det var klokt tänkt. Kan du komma hit vid tretton så tar vi och gör resten av testerna då?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

När jag kom hem på torsdagen var jag alldeles övertrött. Jag orkade inte att göra någonting utöver att äta och sova. På fredagen återvände jag och min syster till väntrummet. Psykologen hämtade mig och vi gick in i ett rum för att fortsätta med testerna.

”Var du trött igår när du kom hem?” frågade psykologen.

”Ja. Jag var ännu tröttare än efter salstentorna”, svarade jag.

”Det förstår jag att du var. Du får komma ihåg att testen mäter dina svårigheter och då blir det väldigt ansträngande för dig”, svarade hon.

”Blir det några skriftliga test idag?” frågade jag hoppfullt.

”Tyvärr inte. Alla test är muntliga, eftersom det är många som har svårt för att skriva och har lättare att uttrycka sig muntligt och därför blir det mest rättvist med bara muntliga test”, förklarade hon.

”Det kan jag förstå, men jag presterar alltid sämre på muntliga test än på skriftliga test. Bara så att du är medveten om det. Det är därför som jag har lättare för salstentor och hemtentor än för muntor. Jag behöver ha ett papper framför mig för att kunna associera mig fram och komma ihåg saker lättare. Det är oerhört frustrerande att veta att jag kan ha lärt mig svaren på frågorna som du säger, men att jag inte kan associera mig fram till svaren utan papper och penna. Då känner jag mig dummare än vad jag är”, förklarade jag.

”Det ska jag anteckna. Jag tycker att du har presterat bra ändå”, sade hon.

Det tycker inte jag. Fast jag hade säkert presterat ännu sämre om jag

hade kunnat läsa på någonting i förväg, tänkte jag.

Jag drack vatten och samlade mig.

”Vi ska börja med ett test som heter Ordförråd. Jag frågar dig vad ett ord betyder och så ska du förklara för mig vad det är för någonting. Förstår du uppgiften?” frågade hon.

”Ja”, svarade jag.

Jag kände till många av orden, men det krävdes ändå mycket energi för att formulera ett beskrivande svar och jag var rädd för att svara fel. Vissa ord hade jag hört så många gånger på universitetet, men jag kom inte ihåg vad de betydde utan jag chansade.

”Tack. Då ska vi göra testet som heter Likheter. Det går till på ungefär samma sätt som Ordförråd. Jag frågar dig vad likheten mellan två ord är och så förklarar du för mig vad det är. Förstår du vad uppgiften går ut på?” frågade hon.

”Jag tror det”, svarade jag.

Hon ställde den första frågan.

”Jag vet inte”, svarade jag.

Hon ställde den andra frågan.

Likheten? Det är två motsatsord. Då kan de väl inte ha några likheter! tänkte jag frustrerat.

”Driver du med mig?” frågade jag.

”Nej”, svarade hon.

Jag insåg att det måste finnas någon likhet mellan orden, eftersom hon envisades med att fråga efter den och jag försökte att resonera mig fram, men det gick väldigt dåligt. Efteråt var det dags för en praktisk uppgift. Jag fick ett papper och en penna. Överst på pappret fanns siffror uppställda och varje siffra representerades av en figur. Sedan fanns det en massa rutor där varje ruta innehöll en siffra och jag skulle rita dit siffrans figur. Jag kom aldrig ihåg vilken figur som siffran skulle ha så jag fick titta överst på pappret hela tiden.

”Kan jag inte få ta en siffra i taget och rita dit figuren överallt där den ska vara?” frågade jag.

”Nej, tyvärr. Du måste rita dit dem i den ordningen som de kommer”, svarade hon.

Jag insåg att jag inte skulle hinna att rita dit så många figurer,

eftersom det var krävande för finmotoriken att rita, men jag försökte att rita dit några stycken i alla fall. När jag kom hem var jag yr, illamående, trött och hungrig.

Testerna var slut och utredningsteamet skulle prata ihop sig. Jag fick vara hemma och vila under en vecka. Jag såg mer fram emot att få veta mina styrkor och svårigheter än vad jag såg fram emot att få reda på min intelligenskvot, men tyvärr verkade det vara samma sak. Jag tyckte inte om proven så jag vågade inte hoppas på någon positiv överraskning när det gällde intelligenskvoten heller. Muntliga förhör gjorde mig alltid nedstämd. Det blev jag av testerna under utredningen också. De praktiska testerna, där jag inte hann med att lösa alla uppgifterna eller klarade av att lösa den sista uppgiften, gjorde mig besviken. Att jag inte klarade av en matteuppgift gjorde mig inte lika besviken för matematik hade jag alltid haft problem med. Jag visste att min allmänbildning inte var något vidare, men det blev alltid pinsamt att behöva visa det. Det fick mig att känna mig väldigt dum.

Diagnos

Den 6 juli 2011 var det äntligen dags för mig och min syster att åka in till utredningsenheten för ett uppföljningssamtal med psykologen. Vi skulle få veta vad de hade kommit fram till om mig. Jag hoppades att det skulle bli dagen D som i Diagnos, men jag var inte säker på om jag skulle ha en sådan tur och jag ville framförallt bara få en diagnos och inte två diagnoser. Jag visste att det var vanligt med dubbeldiagnoser som Aspergers syndrom och ADHD till exempel. Det ville jag inte ha för flera diagnoser skulle innebära att jag hade ännu flera svårigheter. Det räckte med att få en diagnos och de svårigheter som den medförde, tyckte jag.

Vi gick in i ett litet rum och satte oss ner. Vi fick ett papper med sammanfattningen av resultatet av utredningen. Psykologen ritade upp en normalfördelningskurva på whiteboardtavlan.

Det där är normalfördelningskurvan över intelligenstesterna. Hon kommer inte att skriva någonting längst till höger för där är man

jättesmart. Tänk om hon skriver någonting längst till vänster. Testerna visar säkert att jag är dum i huvudet, tänkte jag oroligt.

”Jag är inte klar med psykologutlåtandet för jag kan inte slå ihop alla testresultaten till ett klumpresultat som jag brukar göra. Dina svar är alldeles för spretiga. Jag förstår att du har haft det svårt i skolan, men ett klumpresultat på under normalspannvärdet i normalfördelningskurvan är inte representativt för dina prestationer genom livet. Jag måste försöka att formulera varje testresultat för sig istället och det tar längre tid”, förklarade hon.

Jag nickade.

Pub. Hon förstår att jag inte är dum i huvudet fast jag inte kan de rätta svaren på testerna, tänkte jag.

”Du har en ojämn begåvning. Resultatet för testerna som mäter ditt språk och ditt arbetsminne är genomsnittliga”, sade hon.

Hon markerade dem med kryss på kurvan.

”Det betyder att du har en god förmåga att förstå och att inhämta information och att minnas den och att använda den för att lösa problem, men när du blir stressad låser hjärnan vissa funktioner för att kunna bearbeta informationen. Då arbetar du långsammare och testresultatet hamnar under genomsnittet. Blockmönstertestresultatet är klart under genomsnittet”, sade hon.

Hon ritade in ett kryss för blockmönstret på kurvan. Jag hade inget resultat som låg längst till vänster. Jag var inte alls dum i huvudet utan jag var normalbegåvad. Det var väldigt skönt att få veta, eftersom mobbarna hade hävdats motsatsen.

”Du är bra på att fokusera och på att rikta uppmärksamheten. Du är kreativ och du vågar att pröva dig fram. Däremot har du svårt att bedöma och att överföra bilderna till verkligheten, vilket beror på att du är detaljfokuserad och har svårt att se helheten. Du kan ta in och bearbeta information, men det kräver mycket energi så du måste låsa andra funktioner under tiden. Du gör ditt arbete noggrant, fast det blir på bekostnad av tiden och snabbheten. Du är stresskänslig. Du har svårt att få ett helikopterperspektiv och du har svårt att resonera logiskt och att begränsa dig”, förklarade hon.

Efter att hon hade presenterat resultatet av testerna så läste jag

igenom sammanfattningen av utredningen. Den innehöll mitt namn och mitt personnummer, en beskrivning av mig och min situation just då: ”31-årig ensamstående kvinna som bor hemma hos sina föräldrar och aldrig haft egen lägenhet. För närvarande arbetsökande, har haft praktiker men ingen fast anställning. Intresserad av dans, kultur och att skriva. Magisterexamen, kulturvetenskap, biblioteks- och informationsvetenskap”. Jag orkade inte påpeka att det borde ha stått kandidatexamen före biblioteks- och informationsvetenskap.

Under beskrivningen stod mina styrkor. Jag var noggrann, ihärdig och målinriktad, intresserad och engagerad i olika aktiviteter. Jag hade insikt i min livssituation, insikt i mina svårigheter och en god språklig förståelse. Därefter stod mina svårigheter. Mina svårigheter var att förstå och tolka socialt samspel, jag var stresskänslig, hade en överkänslig perception, hade svårigheter med motoriken och logiskt abstrakt resonerande, jag var detaljfokuserad och hade svårt att se helheten, jag var rädd för att misslyckas och jag var ängslig. Sedan stod det ”Diagnos” och jag såg att det stod två diagnoser: Aspergers syndrom och Blandat ångestsyndrom.

”Vad är det där för någonting?” frågade jag oroligt.

”Blandat ångestsyndrom. Det är att du har fobier och är ängslig och är rädd för att misslyckas och det är därför som du blir lite ledsen ibland”, förklarade psykologen.

Jag började att gråta för jag ville inte ha två diagnoser och det lät otäckt med ångest. Min syster förstod varför jag var ledsen för jag hade berättat för henne innan att jag inte ville få någon mer diagnos än Aspergers syndrom. Samtidigt var jag väldigt glad och lättad för att jag äntligen hade fått bekräftat att jag hade Aspergers syndrom. Jag var lättad för att Blandat ångestsyndrom inte var någonting farligt och att jag till slut hade fått ett namn på det och en förklaring till varför jag blev så rädd och ledsen när andra i min omgivning inte blev det. Psykologen skrev en remiss till Vuxenhabiliteringen åt mig. När hela utredningen var färdigskriven fick jag en kopia av den.

Det var med blandade känslor som jag läste igenom utredning-

en för det fanns mycket ny information och kunskap om hur jag fungerade och om hur psykologen uppfattade mig. Det stod att jag medverkade bra och var mån om samarbetsklimatet, vilket jag uppfattade som positivt. Det var lite tråkigt att läsa omdömet om min allmänkognitiva funktionsnivå, eftersom begåvningsstestet visade att min allmänintellektuella kapacitet var inom genomsnittets nedre del ”med hänsyn taget till ålder och utbildningsbakgrund”. Jag var glad för att psykologen hade diskuterat den saken med mig på samtalet. Psykologen poängterade i utredningen att jag hade en ojämn kognitiv profil där jag presterade genomsnittligt resultat i de testen som mätte språklig förståelse och uttrycksförmåga och verbalt arbetsminne medan jag presterade klart under genomsnittet i testen som mätte rumsligt tänkande och visualisering.

Hon menade att de tester som inte gick så bra skulle ses som relativa svagheter i jämförelse med de tester som gick bra. Det vill säga att om jag inte hade haft funktionsnedsättningen så hade jag förmodligen presterat genomsnittligt i de tester som gick sämst och genomsnittligt eller över genomsnittligt i de tester som gick bäst. Jag lyckades prestera genomsnittligt i de tester som gick bäst för utan funktionsnedsättningen så skulle jag ha haft en jämn kognitiv profil. Hon ville alltså uppmana de som läste utredningen att inte generalisera och tro att jag var dålig på allting bara för att de sämsta testresultaten drog ner hela det övergripande resultatet.

Styrkor

Det stod att jag visade ”prov på en skicklighet i att behandla och bearbeta kognitiv information genom visuell snabbhet och mental kontroll, det vill säga en form av tankemässig snabbhet. Detta i sin tur underlättar problemlösning, logiskt resonemang och tillägnande av ny information”. Jag förstod att det var tack vare den förmågan som jag hade lyckats att klara mig bra i skolan även om det hade varit ansträngande.

När det gällde de exekutiva funktionerna så kom de fram till att jag hade en förmåga att planera och flexibelt anpassa mitt beteende

och mina strategier efter olika omständigheter, för de såg att jag hittade strategier för att nå uppsatta mål och att jag inte hade några svårigheter att hålla fast vid strategierna över tid. Det kunde jag hålla med om, eftersom jag hade klarat av att planera skolarbetet, arbetsuppgifterna och genomföra mina uppdrag. Jag kunde planera sysslor och genomföra dem.

Uppmärksamhetsförmågan var bra. Jag kunde kontrollera min uppmärksamhet, koncentrera mig på uppgifterna och komma ihåg vad jag skulle göra när jag befann mig i en strukturerad och anpassad miljö. Det höll jag också med om för jag kunde koncentrera mig både i skolan, i hemmet och på arbetet om jag hade en anpassad arbetsmiljö.

Mitt verbala arbetsminne var genomsnittligt, vilket gjorde att jag kunde ta in information och hålla kvar den och jag kunde använda mig av den under en kortare tidsperiod. Jag hade en god semantisk långtidsminnesförmåga och kunde komma ihåg information och kunskaper när de bad mig att göra det. Min övergripande prestation i de språkliga deltesten som mätte slutledningsförmåga, begreppsbildning och tillägnade kunskaper var genomsnittlig. Jag hade en god förmåga att förstå och att använda ord på ett mer nyanserat sätt. Jag var allmänbildad och jag visade prov på adekvata faktakunskaper.

Svårigheter

När det gällde de exekutiva funktionerna fanns det en observerbar långsamhet när jag arbetade och jag behövde ofta mer tid för att lösa uppgifterna. Jag påverkades negativt av tidspress. Psykologen påpekade att mina prestationer skedde i en strukturerad miljö där jag fick instruktioner om när jag skulle börja och sluta och att jag blev uppmuntrad vid behov. Hon var med andra ord medveten om att jag kunde ha svårigheter med de exekutiva funktionerna i andra miljöer som inte var lika anpassade och strukturerade, eftersom det är vanligt med svårigheter med de exekutiva funktionerna när man har autism.

Hon tog också med mina egna iakttagelser om att jag hade svårt att beräkna tid och tidsåtgång och därför var ute i mycket god tid för att hinna med saker och att jag behövde ha en tydlig planering och få veta i god tid vad jag skulle göra och vad som förväntades av mig. Jag hade svårigheter med perceptuell funktion. Där presterade jag klart under genomsnittet. Jag hade svårt med ”spatialt tänkande utifrån icke-språkliga problemlösningsuppgifter samt problem med rumslig visualisering och att kunna uppfatta samband mellan delar”. Jag hade även vissa svårigheter med abstrakt logiskt tänkande. Psykologen poängterade att jag talade om att jag upplevde att det var svårare att redovisa svaren på testerna muntligt och att göra längre reflektioner och att jag hade lättare att uttrycka mig skriftligt när det inte fanns några krav eller någon tidspress.

Beteende

Medan psykologen tog tiden och bedömde testresultaten och ställde frågorna till mig och besvarade mina frågor observerade hon mig. Så här beskrev hon mitt beteende under utredningen: ”Kommer i tid. Säger sig vara motiverad. Ger intryck av att vara något obekvämt i situationen. Försöker samtidigt att ge ett avslappnat intryck. Är lite avvaktande i kontakten med en nervös och osäker anstrykning. Är trevlig och mjuk i mötet. Försöker så bra som möjligt beskriva sina upplevda tillkortakommanden och nuvarande livssituation. I testsituationen arbetar Lena målinriktat och intresserat men med en långsamhet och en mycket tydlig noggrannhet. Påverkas inte synbart av tidspress. Efterkontrollerar sitt arbete mycket noga. Rör på sig en del, men inte mer än vad som förväntas i situationen. Dricker återkommande ur sin vattenflaska. Lena förstår instruktionerna och tar sig an uppgifterna på ett adekvat sätt. Ber om förtydligande någon gång av instruktioner för att vara på den säkra sidan. Hon uppvisar en uthållighet och envishet. Lena har svårt att ge upp och sluta försöka när hon upplever att hon inte klarar av en uppgift tillfredställande eller om den upplevs för mentalt krävande, utan fortsätter arbeta vidare för att hitta nya infallsvinklar.

Rädsla för att inte lyckas och göra fel. Vid verbala test har Lena inga svårigheter att kunna ge en beskrivning av eller förklara det hon uppmanas svara på. Hon är nyanserad och hamnar lätt i längre ordrika utläggningar och resonemang. Beskrivningarna är återkommande av en mer konkret karaktär. Tappar inte märkbart fokus eller koncentration. Kommunikationen upplevs som ömsesidig. Dock är Lena mer passiv och tar inte initiativ till samtal. Lena har inga tydliga svårigheter att titta på den hon samtalar med. Dock är det svårbedömt om hon tar riktig ögonkontakt eller inte. Lena använder gester samt ansiktsmimik mycket sparsamt. Hon uppvisar inga direkta svårigheter med turtagning i samtalet, men är något passiv och avvaktande.”²

Jag kände igen mig i hennes beskrivning av mitt beteende och jag hade ingenting att invända mot den. Svårigheterna med att ta initiativ till kontakt och att inte använda gester och ansiktsmimik var vanliga symptom på autism.

Bedömning

Psykologens bedömning stod efter testresultatet och den avslutade hela utredningen. Bedömningen var både lång och informationsrik. Det stod att hon hade träffat mig vid två tillfällen under sammanlagt fem timmar. Jag hade kommit i tid, jag hade varit samarbetsvillig, motiverad, målinriktad och vänlig. Jag hade delat med mig av kunskaper om mig själv och min vardag och min livssituation. Hon beskrev mig som ”något avvaktande i kontakten och upplevs med all säkerhet som originell innan man lärt känna henne”³ och hon tyckte att några av mina styrkor var min värme och min något bitska humor och min insikt i livssituationen och mina svårigheter.

Hon poängterade att jag hade svårt att förstå de outtalade spelreglerna i olika miljöer och sammanhang. Sedan tog hon återigen upp mina allmänintellektuella resurser och att resultatet påverkades

---

2 Det fanns stavfel i utredningen. Citatet är därför rättat.

3 Det fanns stavfel i utredningen. Citatet är därför rättat.

av normativa och personliga svagheter, vilket gav mig ojämna förmågor. Mina goda förmågor var att tänka snabbt och att bearbeta kognitiv information och därmed kunna lösa problem och resonera logiskt samt tillägna mig ny information och kunskap. En av mina svårigheter som beskrevs var att inte kunna ”lyfta blicken och ta ett helhetsperspektiv vilket leder till att hon har lättare än andra att fastna i detaljer och fylliga beskrivningar”. Sedan beskrev hon en svårighet som jag tyckte var viktig: ”Lena har svårt att övergripande använda sig av icke-språklig samt visuell information, vilket kan leda till feltolkningar och att Lena missar väsentlig information som inte är tillräckligt uppenbar. Hon har svårt att översätta och använda den visuella informationen hon får till något mer praktiskt och konkret.” Det förklarade varför jag missuppfattade och hade svårt att förstå människors agerande i min omgivning och varför det var svårt för mig att tolka beskrivningarna från IKEA eller att förstå hur jag skulle utföra dansstegen enbart genom att se dansen på film.

Jag behövde ha visuell information kompletterad med text och verbala tydliga stegvisa instruktioner. Det var därför som jag hade haft det så svårt under mellanstudiet. Jag behövde tydlig information och hjälp med att förstå helheten. Mina lärare missförstod mig och trodde att jag inte kunde följa en muntlig eller skriftlig instruktion. Det var i själva verket så att jag behövde mer information, hjälp och stöd för att förstå hur de menade och hur jag skulle kunna utföra uppgifterna efter mina egna förutsättningar.

Psykologen poängterade att jag arbetade långsamt i praktiska uppgifter, men att jag då var mer uthållig och noggrann istället. Det kunde jag hålla med om. Så här löd resten av bedömningen: ”Ett av Lenas stora intressen är att skriva och det blir tydligt att hon har en god språklig förmåga samt språkligt resonerande i jämförelse med övriga resurser. Dock läser hon sig i den muntliga presentationen och presterar med stor sannolikhet sämre än om hon skulle få skriva och läsa själv. Lena har en god uppmärksamhetsförmåga, minneskapacitet och förvärvade kunskaper om omvärlden samt förmågan att använda denna kunskap på ett effektivt sätt. Under utredningens gång växer bilden fram av att Lena är i behov av tydlig

struktur, bestämda regler och mindre tidsstyrda krav. Lena saknar följaktligen inte teoretiska eller faktamässiga kunskaper kring skilda områden för att hantera sin vardag. Dock brister hon i de kunskaper som kan ses som mer mellanmännliga, sociala och implicita i sin karaktär. Denna skillnad skapar både krav och förväntningar som är svåra för Lena att leva upp till. Viktigt är att ge Lena förutsättningar utifrån hennes aktuella förmåga och ge henne möjlighet att lyckas inom de områden som hon har sina styrkor. Med hänsyn taget till den samlade informationen som framkommit under aktuell utredning, från Lenas egna skriftliga sammanställning, läkarbedömning, arbetsterapeutisk intervju, anhörigintervju samt föreliggande psykologutredning, bedömer det multiprofessionella utredningsteamet att den funktionsnedsättning som föreligger är att se som ett resultat av Aspergers syndrom och att så har gjort sedan tidig barndom.”⁴

Jag blev glad för att psykologen gjorde sitt jobb och lyfte fram skrivandet och underströk vikten av att jag måste få utveckla mitt skrivande och annat som jag var bra på. Hon lyfte också fram att funktionsnedsättningen gjorde att jag inte kunde leva upp till alla de höga krav som samhället ställde på mig. Jag behövde få hjälp och stöd för att ha ett bra liv och det hade jag behövt få hela livet. Nu kunde jag börja ansöka om LSS-insatser och annat stöd från samhällets sida för nu hade jag ett skriftligt bevis på att jag hade funktionsnedsättningen Aspergers syndrom.

DSM 4 och 5

Förutom WAIS-IV använde sig utredningsteamet av den amerikanska diagnosmanualen DSM-IV.⁵ DSM var en förkortning för ”Diagnostic and Statistics Manual of Mental Disorders”. Den första versionen av manualen gavs ut 1952. Den andra versionen gavs ut

---

4 Det fanns stavfel i utredningen. Citatet är därför rättat.

5 Autism och Aspergerförbundets hemsida under avdelningen om diagnoser och Autism i DSM5 https://www.autism.se/autism_i_dsm5. Källan är senast uppdaterad 2015-01-13.

1968. Den tredje versionen gavs ut 1980. 1994 gavs den fjärde versionen ut. Den reviderades 2000 och användes till 2013. I maj 2013 presenterades den femte versionen.

Diagnosmanualen handlade om vilka kriterier som skulle uppfyllas för att den som skulle utredas skulle få en diagnos. Det var först i den tredje versionen av manualen som autism blev en egen diagnos. I den första versionen och i den andra versionen hade autismsymptom varit en undergrupp till schizofreni. Först kallades diagnosen för "Infantil autism" och från 1987 kallades den för "Autistiskt syndrom".

I den fjärde versionen av manualen fanns det flera autismdiagnoser samlade under kategorin "Genomgripande störningar i utvecklingen": Autistiskt syndrom (Autism), Aspergers syndrom, Retts syndrom, Desintegrativ störning och Genomgripande störning i utvecklingen utan närmare specifikation (Atypisk autism).

I den femte versionen skulle Retts syndrom inte längre finnas med, eftersom det var en somatisk sjukdom med en känd orsak och ingen psykiatrisk diagnos. Istället för Autistiskt syndrom, Aspergers syndrom, Desintegrativ störning och Genomgripande störning i utvecklingen utan närmare specifikation så skulle det finnas en enda gemensam autismdiagnos som hette Autismspektrumtillstånd.

I den fjärde versionen av manualen fanns det tre huvudområden som användes för att definiera Autism och autismliknande tillstånd: Begränsning i socialt samspel, Begränsning i kommunikation, Begränsade repetitiva beteenden, intressen och aktiviteter. Det krävdes symptom inom alla tre huvudområden för att jag skulle kunna uppfylla kriterierna och få min diagnos Aspergers syndrom.

I den femte versionen av manualen gjordes det inte längre någon skillnad mellan kommunikation och socialt samspel utan där fanns det bara två huvudområden: Begränsning i social kommunikation och socialt samspel och Begränsade repetitiva beteenden, intressen och aktiviteter. Det krävdes att kriterierna uppfylldes inom båda huvudområdena för att det skulle räknas som en autismspektrumdiagnos. Det skulle bland annat finnas ett kriterium för annorlunda perception, vilket det inte gjorde i den fjärde versionen av manua-

len. I den femte versionen av manualen så skulle den övergripande autismspektrumdiagnosen göras tydligare genom att fler individuella faktorer skulle kunna anges och behovet av stöd inom de två huvudområdena skulle kunna graderas i tre olika nivåer: ”I behov av stöd”, ”I behov av omfattande stöd” och ”I behov av mycket omfattande stöd”. Behovet av stöd skulle kunna graderas om över tid utan att diagnosen skulle behöva förändras.

Jag som redan hade en diagnos fick behålla min diagnos och jag kunde se fördelarna med att den nya diagnosmanualen uppmärksammade perceptionssvårigheterna och behovet av stöd, vilket min egen utredning inte gjorde. Jag hade stor insikt i mina perceptionssvårigheter, men jag hade inte lika stor kunskap om mitt behov av stöd. Jag kunde förstå att de som inte hade lika stor insikt i sina perceptionssvårigheter, och som hade ännu mindre kunskap om sitt behov av stöd, måste ha fått det ännu svårare när de skulle försöka att beskriva sitt stödbehov och sina svårigheter.